

O D L U K E

A/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 28.I 1964.

Vijeće: Gabro Badovinac, Ratko Zlodre, Nikola Sabioncello

Špediterski posao - Špediter je dužan i bez posebnog naloga komitenta zapakovati robu na način da se očuva od kvara tokom prijevoza - Pripadaju mu troškovi pakovanja iako za pakovanje nije dobio nalog

Tužitelj - špediter primio je od tuženika - komitenta nalog za otpremu južnog voća. Špediter je prije otpreme zapakovao robu. Budući da mu komitent ne priznaje te troškove, jer kaže da nije naredio da se roba zapakuje, špediter ga tuži za naknadu štete. Prvostepeni sud je tužbu odbio, a drugostepeni priznao pravo špediteru iz slijedećih razloga:

Vodeći računa o dužnostima i pravima špeditera i njegovoj obavezi da je on kao stručna osoba dužan prilikom otpreme robe poduzeti sve potrebne mjere da roba, koju po nalogu svom nalogodavcu otprema, u toku prijevoza ne pretrpi štetu, očito je da je tužitelj otpremajući robu sa zimskim pakovanjem postupio pravilno i u skladu s odredbama OU 242 stav 1. Naime, južno voće koje se otprema u mjesecu martu izloženo je opasnosti smrzavanja, pa je stoga prigovor tuženikov da nije ugovorio zimsko pakovanje neosnovan, kao i njegovo odbijanje da tužitelju plati takve troškove i odgovarajuću proviziju.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 13.VI 1964.

Vijeće: Zvone Rihtman, Ratko Zlodre, Vitomir Sunko

Spasavanje broda - Nadležnost suda za ugovore o prijevozu osoba - Ako se djelatnost tužiteljeva ne može smatrati spasavanjem, njemu ne pripada nikakva naknada iz naslova spasavanja broda - Poduzimanje mjera opreznosti za brod koji je na uobičajeni način vezan ili usidren, a kojemu ne prijete neposredna opasnost, ne može se smatrati spasavanjem - Među mjere opreznosti spada pregled vezova te

eventualno i njihovo pojačanje - Okolnost da na brodu nema posade ne znači sama po sebi da se brod nalazio u neposrednoj opasnosti - Sud može, po svojoj slobodnoj ocjeni, ocjenjivati snagu vjetra i na temelju iskaza svjedoka - Stranka koja smatra da svjedoci nisu izjavili tačnu snagu vjetra, mora sama pribaviti dokaz putem meteorološkog izvještaja - Privredni sudovi nisu nadležni za prosuđjivanje sporova o prijavezu osoba

Tužitelj podnosi tužbu protiv četiri tuženika zahtijevajući nagradu za spasavanje broda. Navodi da je dan i noć radio na spasavanju broda koji je bio privezan na sidrištu pred njegovom kućom, te da je uslijed nastale jake bure prijetila opasnost da brod bude bačen na greben obližnjeg otoka, pa da se razbije i potone. Opasnost da je bila velika jer da je vladalo upravo orkansko nevrijeme sa snagom vjetra od 6-8 Beaufortove skale, pa da je morao upotrijebiti svu svoju vještinu i izložiti se smrtnoj opasnosti i uništenju vlastitog motornog čamca da bi spasio brod od neposredno prijetće pogibelji potpunog uništenja. Za nagradu traži iznos od 500.000 dinara. Prvostepeni sud je utvrdio da je tužitelj nekoliko puta prevezao s kopna na brod prvo i drugo-tuženika koji su, budući da se radilo o jakom vjetru, pregledavali i pojačavali priveze broda, pa je, smatrajući da se ne radi o spasavanju nego o prijavezu putnika priznao tužitelju iznos od 10.000 dinara.

Protiv ove presude žali se i tužitelj i tuženici. Tužitelj među ostalim navodi da je prvostepeni sud pogrešno ocijenio jačinu vjetra i predlaže da drugostepeni sud pribavi dokaz putem izvještaja meteorološke stanice.

Drugostepeni sud je, preinačivši presudu prvostepenog suda, odbio tužbeni zahtjev u cijelosti.

Iz obrazloženja:

U ovom je spornom slučaju odlučno pitanje: da li je tužitelj spasavao i pomagao na moru ili to nije učinio? U prvom slučaju /ako se nije odrekao/ pripada mu primjerena nagrada; u drugom slučaju ne pripada mu ništa.

Ovaj žalbeni sud nalazi da iz činjeničnog stanja utvrđenog u parnici ne proizlazi da je tužitelj vršio čine koji se mogu smatrati činima spasavanja i pomaganja na moru. Na to u prvom redu ukazuje stanje broda "Lirica", koji je bio uređno i na uobičajeni način vezan na sigurnom sidrištu, a zatim i stanje vjetra, koji prema iskazu svjedoka nije bio naročito jak. Odatle slijedi ne samo da se brod nije nalazio u opasnosti, nego također da opasnost za brod nije neposredno postojala. Ako su tuženici u takvim okolnostima smatrali potrebnim da izvrše pregled veza, onda se to može smatrati samo mjerom opreznosti, koja je

bila na mjestu; ali se činjenica što se poduzimaju mjere opreznosti ne može tumačiti kao dokaz da je već nastupila neposredna opasnost od koje treba spasavati pomorsku imovinu.

Po shvaćanju ovoga suda kao mjeru opreznosti treba cijeliti npr. pojačanje vezova brodova vezanih uz obalu u luci, kad prijeti jači vjetar; u takvom slučaju osoba koja je za račun broda izvršila pojačanje vezova, ne bi se mogla smatrati ovlaštenom na zahtjev da joj se plati nagrada za spasavanje, jer se ne bi moglo govoriti o neposrednoj opasnosti u kojoj se nalazi brod. Situacija broda koji je uredno vezan na sidrištu u t o m p o g l e d u može se izravnati sa situacijom broda uz obalu, pa dotle dok ne nastane neposredna opasnost, mjere opreza koje se poduzimaju radi sprečavanja opasnosti ne predstavljaju spasavanje, a odnosne radnje ne mogu reflektirati na nagradu za spasavanje.

Tužitelj se neosnovano žali na propust suda da pribavi podatke o snazi vjetra od nadležnih hidrometeoroloških stanica. Takve podatke morao je pribaviti tužitelj sam, ako je smatrao da je to potrebno za pobijanje iskaza svjedoka, koji su o tom svjedočili. To tužitelj nije učinio ni u prvostepenom, ni u žalbenom postupku, a prvostepeni sud je smio vjerovati u ocjenu snage vjetra kako su to iskazali preslušani svjedoci; iz njihovog iskaza proizlazi da se nije radilo o nikakvom orkanskom vjetru kako to hoće tužitelj, nego o vjetru koji nije bio naročite snage.

Na postojanje neposredne opasnosti ne ukazuje niti činjenica što na usidrenom brodu nije bilo posade. Ta okolnost je opravdavala poduzimanje mjera opreza, koje inače ne bi bile potrebne, ali u okolnostima slučaja nije vršila utjecaja na stanje opasnosti. Tome je najbolji dokaz činjenica što ni nakon izvršenog pregleda veza - što tužitelj prikazuje kao spasavanje, na brodu nije ostao ni jedan član posade. Tvrdnja da je brod bio "napušten od posade" tendenciozna je, jer se taj izraz upotrebljava onda kad posada radi vlastitog spasa napušta brod u opasnosti. U ovom slučaju brod je usidren i ostavljen bez posade, jer nije bilo potrebe da posada ostane na njemu dok nije u plovidbi, ali zbog te činjenice nije niti vjetar postao jači, niti vez nesigurniji.

Osnovana je žalba tuženikova pod 1/ i 3/ da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu postupka kad je tužitelju dosudio nagradu za prijevoznu uslugu, jer takav zahtjev u sporu nije bio istaknut. Stoji i druga bitna povreda, jer u sporovima iz prijevoza putnika privredni sudovi nisu nadležni.